

■ ■ ■ ■ پروژه استقرار سیستم مدیریت مشارکتی آب در استان گلستان ■ ■ ■ ■

کلیات پروژه

■ نام پروژه ■

پروژه استقرار سیستم مدیریت مشارکتی آب در استان گلستان

■ تاریخ امضاء (عقد تفاهم نامه) ■

۱۶ مرداد ۱۳۸۷ (۶ آگوست ۲۰۰۸)

■ محل اجرا ■

استان گلستان

■ مدت اجرا ■

۲۶ دی ماه ۱۳۸۷ لغایت ۲۵ دی ماه ۱۳۹۲
(۱۶ ژانویه ۲۰۰۹ لغایت ۱۵ ژانویه ۲۰۱۴)

■ سازمان همکار در ایران ■

سازمان جهاد کشاورزی استان گلستان

■ سازمان همکار در ژاپن ■

وزارت کشاورزی، جنگلداری و شیلات ژاپن

■ پیشینه و اهداف ■

در پی انجام طرح مطالعاتی آبیاری و زهکشی و توسعه کشاورزی دشت گرگان توسط جایکا (دی ماه ۱۳۸۱ تا بهمن ماه ۱۳۸۲)، دولت ایران با پذیرفتن نتایج این مطالعه با تخصیص بودجه نسبت به ایجاد برخی تأسیسات زیربنایی در منطقه مورد مطالعه اقدام نمود.

با این حال وجود برخی نارسایی ها در خصوص مسایلی چون (۱)

دانش و اطلاعات کشاورزان، (۲) تقویت تشکلهای کشاورزان (بویژه تشکلهای مدیریت آب) همینطور (۳) عدم ایجاد طرح مدیریت آبیاری و نیز (۴) برخی موارد ضروری مرتبط با مدیریت بهره برداری و نگهداری کانالهای آبیاری

موجب گردیده تا تأسیسات آبیاری ایجاد شده توسط دولت و تعاونی ها از عملکرد لازم برخوردار نباشد. این امر باعث شده تا بهره وری آب کشاورزی پایین بوده و درآمد کشاورزان رشد مطلوبی نداشته باشد.

در چنین شرایطی دولت جمهوری اسلامی ایران به منظور معرفی الگوی مدیریت مشارکتی آب که در آن مواردی چون طرح مدیریت بهینه آب و الگوی کشت مبتنی بر بهره برداری بهینه از تأسیسات و سازه های آبیاری توسط خود کشاورزان لحاظ شده، اقدام به درخواست از دولت ژاپن جهت اجرای پروژه همکاری فنی مشترک نمود تا در نهایت بتواند به مسأله مصرف بهینه آب و ارتقاء بهره وری کشاورزی و به موازات آن ارتقاء سطح درآمد کشاورزان جامعه عمل بپوشاند.

■ کلیات همکاری ■

در این پروژه «الگوی مدیریت مشارکتی آب» در منطقه تحت پروژه آبیاری تازه آباد به عنوان یکی از ۴۰ پروژه آبیاری موجود در استان گلستان به اجرا در می آید.

در ابتدا این الگو در منطقه پایلوت به اجرا درآمده و پس از تثبیت در سطح کل منطقه تازه آباد ترویج می یابد. به علاوه قرار است کار ظرفیت سازی در سطح پرسنل سازمان جهاد کشاورزی استان گلستان

صورت گرفته و نظام اجرایی جهت ترویج پروژه حاضر ایجاد گردد.

■ جزئیات پروژه ■

اهداف کلی

- (۱) بهره وری آب با کاربرد الگوی (Model) مدیریت مشارکتی آب در منطقه تازه آباد افزایش می یابد
- (۲) تجربه و دانش منطقه تازه آباد جهت تشکیل تعاونی (انجمن) آب بران (Water User Association) در نقاط دیگر استان گلستان و سراسر کشور مورد استفاده قرار می گیرد

هدف پروژه

سیستم مدیریت مشارکتی آب به منظور ترویج این الگو در منطقه تازه آباد ، در درون سازمان جهاد کشاورزی استان گلستان (Golestan JAO) سازمان دهی می گردد.

نتایج پروژه

- (۱) طرح مدیریت آب برای سراسر منطقه تازه آباد آماده شده و تأسیسات اصلی آبیاری و زهکشی توسط تعاونی تولید روستایی پیوند (Payvand Rural Production Cooperative) بهره برداری و نگهداری می شود

- (۲) الگوی مدیریت مشارکتی آب که شامل بهره برداری بهینه از آب و نظام بهبودیافته بهره برداری است در سایت های آزمایشی (Pilot Sites) ایجاد می گردد
- (۳) ظرفیت سازمان جهاد کشاورزی استان گلستان در زمینه مدیریت مشارکتی آب توسعه می یابد
- (۴) مقدمات ترویج سیستم مدیریت مشارکتی آب در استان گلستان مهیا می گردد

فعالیت های پروژه

- ۱-۱ اجرای مطالعات پایه جهت آگاهی از وضعیت کنونی
- ۱-۲ تشکیل کمیته برای پیشبرد پروژه در منطقه تازه آباد
- ۱-۳ توسعه نظام بهره برداری مناسب در منطقه تازه آباد
- ۱-۴ تدارک طرح کامل آبیاری برای نظام بهره برداری بهبودیافته و بهره برداری بهینه از آب با توجه به حفاظت از آب و خاک در منطقه تازه آباد
- ۱-۵ تدارک طرح بهره برداری و نگهداری از تأسیسات آبیاری و زهکشی در منطقه تازه آباد
- ۱-۶ تشکیل سازمان مدیریت آب در تعاونی موجود پیوند در منطقه تازه آباد
- ۱-۷ تدارک تشکیل گروه های آب بران در منطقه تازه آباد
- ۱-۸ تکمیل بانک اطلاعاتی GIS (پایگاه داده ها Data Base) در منطقه تازه آباد
- ۱-۹ اجرای سمینارها و دوره های آموزشی برای بهره برداری و نگهداری از تأسیسات آبیاری و زهکشی
- ۲-۱ انتخاب سایت های آزمایشی جهت ایجاد الگوی سیستم مدیریت مشارکتی آب در منطقه تازه آباد
- ۲-۲ سازمان دهی گروه های آب بران (Water User Groups) در سایت های آزمایشی
- ۲-۳ تدارک و انجام طرح آبیاری و زهکشی در سایت های آزمایشی
- ۲-۴ تدارک و انجام طرح بهره برداری و نگهداری از تأسیسات آبیاری و زهکشی در سایت های آزمایشی
- ۲-۵ ایجاد و اجرای نظام بهره برداری مناسب در سایت های آزمایشی
- ۲-۶ تهیه تأسیسات آبیاری و زهکشی لازم در سایت های آزمایشی
- ۲-۷ برگزاری سمینارها و دوره های آموزشی برای کشاورزان در منطقه تازه آباد جهت به اشتراک گذاشتن دانش و مهارت های مدیریت آب و مدیریت مزرعه
- ۲-۸ اجرای نظام بهره برداری بهبودیافته با مدیریت مناسب آب در سایت نمایشی (Demonstration Site)
- ۳-۱ تدوین مواد سمینارها و دوره های آموزشی و خلاصه سازی تجربه سایت های آزمایشی
- ۳-۲ ایجاد ساختار سازمانی برای ترویج الگوی مدیریت مشارکتی آب
- ۳-۳ اجرای سمینارها و دوره های آموزشی برای بهره برداران ذینفع در استان گلستان و سراسر کشور
- 4-۱ تجزیه و تحلیل روش مناسب جهت هماهنگی در بهره برداری از آب در حوضه گرگان رود با توجه به حفاظت کمی و کیفی آب
- ۴-۲ خلاصه سازی و بررسی تجربه منطقه تازه آباد جهت استفاده در دیگر نقاط استان گلستان و سراسر کشور
- ۴-۳ تهیه و تدوین کتابچه راهنمای فنی (Technical Manual) و گزارشات مورد نیاز برای ترویج سیستم مدیریت مشارکتی آب

فهرست متخصصین ژاپنی

۱ متخصصین بلند مدت مطابق نیاز در زمینه های زیر اعزام خواهند شد:

(1) مشاور ارشد/مدیریت مشارکتی آب

(2) آبیاری و زهکشی

(3) نظام بهره برداری

(4) هماهنگ کننده پروژه/ آموزش

۲ متخصصین کوتاه مدت مطابق نیاز در زمینه های زیر اعزام خواهند شد. جزئیات این زمینه ها با توافق مشترک تعیین خواهد شد.

(1) خط مشیء مدیریت آب

(2) مدیریت مزرعه

(3) سایر